

Virsienvälissä 4

Puheita seuraliikkeen käyttöön

HERÄTTÄJÄ-
YHDISTYS

2024

Sisällys

Kiire esteenä ja verukkeena, Lilja Lindholm.....	3
Syksyn enteet, Eeva-Kaisa Rossi	4
Haamusärkyjä, Anna Kantele	6
Milloin opin lapsen lailla, Jeremias Sankari	8
Anna toivon kantaa meitä, Väinö Reinilä.....	10
Sielun sodat, Outi Uusimäki	11
Rakkauden kaipuu, Arja Majuri	13
Kohti yksinkertaisempaa arkea, Anu Rask	16
Jumalan haava, Jukka Hautala.....	18
Ison Veljen askelissa, Yrjö Sorvari.....	20

Kiire esteenä ja verukkeena

Kielenkäyttöömme on periytynyt sana kiire. Kun keskustelemme jonkun kanssa, valitamme usein kiirettä. Selitämme, että on ollut niin kiire, ettei ole ehtinyt tehdä sitä tai tätä, vaikka on kovasti aikonut. Olemmeko koskaan miettineet selitysten tarpeellisuutta. Selitykset ovat turhia. Turha valittaa epäjärjestystä ym. Tuskin ystävämme on sen tähden tullut. Roomalaiskirjeessä sanotaan että ”ratkaisevaa ei siis ole se, mitä ihminen tahtoo tai ehtii, vaan että Jumala armahtaa”. Meidän olisi opeteltava jättämään sanavarastostamme pois sana kiire. Ehkäpä näin karsiutuisi joku muukin tarpeeton tapa tai tottumus pois. Jospa se kävisi kilvoittelun harjoittelusta.

Kysyin kerran pieneltä keskusteluryhmältä, mitä kilvoitus on. He kyllä tiesivät, mitä se on, mutta he yrittävät selvittää sitä Raamatun lausein. Yksinkertaisesti sanottuna: kilvoitus on armahduksessa elämistä ja siinä kiinni pysymistä Jeesuksen ansion tähden. Niinhän veisaamme, ”on vain armoa, jos saan jatkaa täältä pitoihin. Sillä sinun on valta ja voima”.

Pyhä Henki kirkastaa meille kokonaisvaltaisen armon. Meidän on hyvä kysyä, ovatko oman toimintani juuret totuudessa? Onko minulla uskoa edes sinapinsiemenen verran, sitä, jota Jeesus kysyi opetuslapsiltaan. Jos sitä olisi, sillä voisi siirtää vuoria. Vuoria ei tarvitse siirtää enempää meidänkään uskollamme kuin Pietarin. Mutta siitä huolimatta Jeesus antoi hänelle tehtävän, kun hän sanoi Pietarille, tästä lähtien sinä olet ihmisten kalastaja.

Se on armoa, että saamme elää Pyhän Hengen johdatuksessa ja turvautua armollisen Jumalan johdatukseen ja veisata yhdessä Jaakko Löytyn virren kanssa: ”Armollinen Jumala, sokeaa taas taluta.”

Lilja Lindholm

SV 181

Syksyn enteet

Kaikkien aikojen lämpimin vuosi kääntyy kohti talvea. Kaikkialta virtaa viestejä siitä, miten luomakunnan tasapaino on suistumassa jengoiltaan. Lajikato etenee, villieläinten määrä vähenee, ihmisten määrä jatkaa kasvuaan. Samalla maailma polarisoituu, vastakkainasettelu kiihtyy ja saa aikaan kaaosta ja sotaa. Olemme matkalla kohti hyvin toisenlaista maailmanjärjestystä kuin tämä verrattain turvallinen hyvinvointiyhteiskunta.

Myös kristikunta jakautuu. Toiset puhuvat kestävän elämäntavan puolesta ja koettavat ajaa hupenevien luonnonvarojen kulutusta alas. Toiset jatkavat entiseen malliin. Jotkut halvaantuvat pelosta. Maailmanlopun profeetat kutsuvat pelastettuja arkkiin, jossa oikealla uskolla pääsee turvaan, kun muut hukkuvat. Mutta millainen on pelastus, joka rakentuu toisten tuholle?

Kristikunta on ennenkin kulkenut kohti pimeää. Sodat, kulkutaudit ja nälänhädät ovat heittäneet ihmisten tunteman maailman sijoiltaan ja vieneet perusturvallisuuden. ”Kuka lie kodin, kaupungin löytänytkään / joka säilyä voisi maan päällä?”

Jokaisen ihmisen oma maailmanloppu tässä ajassa on oma kuolema. Se kohtaa meidät kaikki. Kautta aikojen on ollut myös suurempia loppuja. Kansat, kulttuurit, eläinlajit ovat tulleet tiensä päähän. Pieni ihminen ei voi näille oikein mitään. Onko se toivon loppu?

Neljä vuotta sitten Aura Raulo pohti Henki-lehden haastattelussa, miksi rakkaus olisi vähempiarvoista, jos se päättyy – eikö juuri rajallisuus tee siitä kalliimpaa? Ajattelin silloin, että se pätee kyllä ihmissuhteen päättyessä eroon tai kuolemaan. Mutta nyt mietin: voisiko tämä ajatus kantaa myös maailmanluokan mittakaavassa? En voi hallita omaa elämäni. Luulen aina, että voin, mutta en minä oikeasti voi. Ja niin se on aina ollut.

Jonain päivänä katoavat monet lajit, kansat ja kulttuurit, ehkä myös omamme. Ja se ei tee tyhjäksi sitä kauneutta, joka on ollut, ja hyvyyttä, elämää. Jumalan näkökulma on aivan toinen kuin meidän. Hän näkee koko kuvan, kaikki ajat, kaiken elämän. Ja sitten hän luo taas jotain uutta. Hän on hyvä, hänen olemuksensa on rakkaus, silloinkin, kun en sitä käsitä.

Meille on annettu tämä aika, tämä elämä ja kaikki ne olennot, joiden kanssa kuulumme yhteen. Rakkaus ja vastuu. Mutta maailma on Jumalan. Jeesus kulkee yhä

keskellämme Valtakuntaansa rakentaen. Rakkaus ei vaadi sitä, että se on suurta ja pysyvää, riittää että se on. Nyt. Hetken ja pientä. Tämä elämä, tämä rakkaus, tänään.

”Me katoamme kuin uni aamun tullen, kuin ruoho, joka hetken kukoistaa, joka vielä aamulla viheriöi mutta illaksi kuivuu ja kuihtuu pois. Opeta meille, miten lyhyt on aikamme, että saisimme viisaan sydämen.” (Ps. 90)

Eeva-Kaisa Rossi

SV 207

Haamusärkyjä

Kävelen syksyisessä Aholansaaren ikimetsässä. Kesän kirkkaus on vaihtunut syksyn utuisempiin sävyihin, vesipisarat kimaltavat lehdillä, on hiljaista ja rauhallista. Oma ajatuskin hidastuu. Ajattelen väitelauseen: onnekas se meistä, joka selviää elämästä ilman suurempia kolhuja. Astun muutaman askelen pehmeällä polulla, mietin: onhan se niinkin.

Kenelläpä meistä ei olisi ollut elämässä raskaita aikoja. Aika, jolloin suunta oli hukassa, tarkoitusta tai omaa paikkaa ei tuntunut löytyvän, vaikka sitä kuinka etsii, ja ponnistelee eteenpäin. Aika, jolloin kaikki voimat menivät pienistä lapsista huolehtimiseen ja tuntui, että tämä ei ole inhimillisesti mahdollista, vaatimuksia on vain liikaa, aikaa liian vähän, ja lisäksi syyllisyys, vanhemman ikuinen seuralainen. Tai voimat menevät muista läheisistä huolehtimiseen: ikääntyvistä vanhemmista, tai läheisestä, jolla on vaikeuksia. Tai raskaita aikoja töissä: mahdotonta tehdä työtä hyvin, tai henkilöristiriitoja, tai huolta työn jatkumisesta. Tai aika, kun oli liian pieni käsittämään, että arjessa jokin on vialla, mutta pelotti, tai oli painajaisia, tai oli vain epämääräisen huono olo.

Kaikki loppuu aikanaan. Raskaasta ajanjaksosta selviää, elämäntilanne helpottaa ja pikkuhiljaa kaikki on kevyempää. Mutta haavoja voi jäädä, pitkäksi aikaa. Jotkut haavat paranevat helpommin kuin toiset. Jotkut eivät tunnu paranevan. On kuin amputoidun raajan haamusärky kolottaisi. Öisin herättävä selkäkipu. Migreeni, joka iskee juuri, kun edessä olisi jotakin tärkeää. Tai epämääräinen ahdistus, josta ei tiedä, mihin se liittyy, mutta joka aina palaa.

Kipu ja kaipaus rinnastuvat usein toisiinsa. Jonkin asian tai ihmisen kaipaaminen voi tuntua fyysisenä kipuna. Toista voi olla niin kova ikävä, että se sattuu. Yksinäisyys on kaipuuta toisen luo tai muiden joukkoon, ja yksinäisyys tuntuu kipuna.

Kipeää tekevän poissaolon tunteen kääntöpuoli lienee intensiivinen läsnäolon tunne. Onko niin, että armoa tietävät tarvitsevansa juuri ne, joilla on kipu, ne, jotka tietävät itseltä puuttuvan jotakin välttämätöntä. Onko niin, että armoa ei kuitenkaan voi ottaa kipua parantamaan, koska sen saa vain hetkeksi, vilaukselta. Ainoa vaihtoehto on jatkaa kilvoitusta, etsiä oikeaa suuntaa, ja pyrkiä siihen, että omalla päivittäisellä työllään voisi tehdä jotain lähimmäisten hyväksi. Siitä huolimatta, että tietää, että armon kanssa tällä kilvoituksella ei ole mitään tekemistä.

Putkahdan ulos ikimetsän polun toisesta päästä. Harmaa pilvipeite rakoilee, ja vaikka aurinko on jo alhaalla, se yltää vielä valaisemaan koivujen latvat, jotka hohtavat nyt hehkuvan keltaisina. Edessä häämöttää Paavon pirtti. Siellä on hyvä istahtaa hetken, katsella lattianrakoihin.

Anna Kantele

SV 30

Milloin opin lapsen lailla

Minua viehättävät kysymykset. En tiedä miksi. Siksikö että kysymykset kertovat riittävästi. Oikeat kysymykset ovat tärkeämpiä kuin oikeat vastaukset. Tai kysymysten avulla voi päästä paljon syvemmälle kuin väitelauseiden avulla. Kysymykset jättävät tilaa olla avoin eri vaihtoehdoille. Ehkäpä juuri se miellyttää minua.

Tai onko niin, että minulla on varmat oikeat vastaukset kaikkiin kysymyksiin. Siksi pidän siitä, että on kysymyksiä, joihin voin vastata. Saamalla eteeni kysymyksiä, voin Jumalan lähettiläänä auttaa toisia ihmisiä. Vai onko silloin kuitenkin enemmän kyse omasta halustani opettaa muita uskomaan minun tavallani.

Näiden pohdintojen kanssa alan veisata itselleni läheisintä Siionin virttä *Milloin opin lapsen lailla*. Sen ensimmäistä säkeistöä. Ja yhtäkkiä huomaan, että tämä virsi ei johdata minua mestaroivaan vastausten antamiseen toisille ihmisille. Tämän virren tehtävä on suunnata katse lempeällä mutta vahvalla tavalla itseeni. Voin puhua vain itsestäni. Voin vastata vain itselleni. Ja Jumalalle.

Oman uskon ollessa kyseessä varmat vastaukset loppuvat nopeasti. Minulla ei ole mitään hienoa kokonaisuutta, josta käsin omaa uskoani pohdin. Virren milloin-kysymyksiin voin vastata vain Joskus tai Toivottavasti. Oikeastaan tahdon vastata kysymyksiin kysymällä Jumalalta. Kysymällä yhden ainoan kysymyksen. Jumala, milloin minä opin?

Mietin sitäkin, onko minulla riittävä elämäkokemusta edes vastata virren kysymyksiin. Elämäni on ollut helppoa. Siksi tänään voisin vastata, että taidan olla oppinut turvaamaan ja luottamaan Isään. Huomenna avuttomuuden, hädän ja kynnelten keskellä ehkä ymmärrän, etten ole oppinut mitään Jumalaan turvautumisesta. Olen alkupisteessä. Katkerana syytän Jumalaa. Alan oikeasti kysyä milloin opin.

Siksi taidan päästä helpoimmalla, kun veisaan virttä kuten aina ennenkin. Veisaan virren virtenä, jonka sanat ovat niin tutut, ettei niitä enää tarvitse eikä osaa miettiä. Nautin mukavasta melodiasta. Iloitsen, miten taitavasti Wilhelmi Malmivaara on osannut runoilla virren sanat.

Veisatessani annan siis milloin-sanojen ja kysymysten olla vain huulillani. En laske niitä syvemmälle sisälleni, koska kysymykset eivät ole minulle ajankohtaisia. Tai koska en

uskalla miettiä, mitä oikeasti vastaisin. Korkeintaan pohdin, että noinkin se pitää kysyä. Hyviä kysymyksiä.

Ehkäpä taustalla on luottamus siihen, että nyt riittää tämä. Tai pelko, että vastaukseni on En vielä voi. Ehkä minulla on luulo, että tiedän, milloin elämässäni on oikeasti tarve pohtia vaikeita kysymyksiä. Ja silloin virren kysymykset menevät syvälle sisälleni, ja oikeasti osaan ja haluan vastata niihin, että Nyt. Nyt minä opin lähestymään Isääni. Nyt minä kurkotan Isääni kohti. Nyt minulle riittää armo.

Siihen saakka veisaan virttä iloisena, sillä armo on minulle tänään oikeutta veisata lapsen lailla. Sanojen ei tarvitse koskettaa minua syvältä. Niinhän lapsikin elää tässä hetkessä pienistä asioista iloiten.

Jeremias Sankari

SV 38

Anna toivon kantaa meitä

Jos tehtäisiin suomalaisten keskuudessa tutkimus, mikä vuodenaika on mieluisin, tuskin ainakaan syksy pärjäisi. Kokemuksissa ehkä korostuisi pimeys, liukkaus ja kenties masennuskin. Kaikilla näillä on oma painoarvonsa.

Voisi toki syksystä löytyä positiivisiakin näkökulmia. Erityisen merkittävää on, että kiitollisuuteen löytyy aiheita. Loppukesä ja alkusyksy ovat usein odotusten ja täyttymyksen aikaa. Pitkin kesää säistä on puhuttu. Ja useinkin syksy kohdataan helpottunein ja kiitollisin mielin. Sato on saatu talteen. Puutarhan ja metsien tuotteita on koottu. Näin meidänkin kodin pakastearkkuun ja -kaappiin on kertynyt mehuja, marjoja ja hilloja. Kiitos hyväsydämisten sukulaisten, jotka ovat olleet asialla vanhuksia muistaen.

Ja mitä on edessä? Sitä emme tiedä. Olemme Suomessa saaneet vuosikymmenten ajan elää hyvässä maassa. On vallinnut rauha. Useimmilla meillä lämpimät kodit. Suurella osalla meistä läheisiä ihmisiä, sukua ja ystäviä. Mitä on edessä, on Jumalan salaisuus.

Samalla tavalla voimme myös aprikoida, mikä kausi ihmiselämässä on parasta. Taas löytyy erilaisia tuntemuksia. Lapsuudella, nuoruudella ja aikuisuudella on omat vahvuutensa. Mutta että vanhuuskin voisi olla hyvää aikaa?

Monelle elämäntehtävä on antanut tyydytystä. On annettu perhe ja läheisiä ystäviä. Mutta on täytynyt suostua myös riisumiseen, sairauteen ja yksinäisyyteenkin. Millaista on vanheta, siihen ei ole mitään yleispätevää selitystä tai oppikirjaa. Jokainen on ainutkertainen yksilö.

Yhteisen pohjan meille antaa se usko, johon meidät on pyhässä kasteessa liitetty. Olemme täällä täyttämässä Jumalan suunnitelmaa. Ja pyydämme, vaikka arastikin, uskoa taivaallisen Isän lupaukseen: ”Teidän vanhuutenne päiviin saakka minä olen sama, vielä kun hiuksenne harmaantuvat, minä teitä kannan. Niin minä olen tehnyt ja niin yhä teen, minä nostan ja kannan ja pelastan” (Jes. 46:4). Tämä on turvamme Kristuksen tähden.

Väinö Reinilä

SV 179

Sielun sodat

Luen Siionin virttä 15 ja tartun sanapariin ”sielun sota”. Jään miettimään erilaisia sielun sotia. Ennen vanhaan ensimmäinen tulkinta tuosta sanaparista olisi voinut äkkipäätä olla hyvän ja pahan taistelukenttä sisimmässä. Ehkä uskon ja epäuskon kamppailu, tai joku moraalinen, oikean ja väärän köyden veto. Sanalla sanoen synnin kiemurat.

Synti on nykyään vaikea sana. Monen korvaan se kalskahtaa lähinnä moralisoivana, tulenpalavaa tuomiota saarnaavaa hengellisyyttä symboloivana sanana. Jonain sellaisena, jonka johdosta toinen ihminen asettuu yläpuolelle, asettaa paremmuusjärjestykseen tai jopa hylkää. Ehkä Jumalakin. Synnintunnustus ja synninpäästö – pohjimmiltaan kovin tärkeitä sisältöjä ihan jokaiselle, mutta veikkaan, että nuo sanat työntävät luotaan suuren osan kanssaeläjistä.

Synti kaipaa uusia sanoja, rehellistä pohdintaa ja niin kuin aina, armoa. Siionin virsien nykymuodot kyllä hienosti sanoittavat asioita uudella tavalla. Kuulostellaan, miten virsi 15 sanoittaa sielun sotia.

Ihan ensimmäisenä pyydetään, että Jeesus avaisi sydämen. Jokin sen on matkalla sulkenut, lukinnut tai jumittanut. Ehkä se on saanut iskuja ja ovi on turvonnut umpeen, kenellä mitenkään. Suljettuna sydän tuntuu äkkiseltään olevan turvassa, kukaan ei pääse sitä vaurioittamaan, arvostelemaan tai väittämään hölmöksi. Mutta yksinäiseksi ja kylmäksi käy elämä suljetun sydämen kanssa. Kun rukoilee avointa sydäntä, suostuu haavoittuvuuteen mutta myös syvään merkityksellisyyteen, yhteyteen. Kohti ihmistä ja kohti Jumalaa.

Seuraavaksi kaivataan asioiden kirkastumista, parempaa tarkkaavaisuutta. Mieli sotkeutuu usein niin moneen suuntaan yhtä aikaa, että tarkkaavaisuus käy heikoksi ja ymmärtämättömyys valtaa. Tarkkaavaisuutta horjuttavat turhuudet ja jää pyörimään oman itsensä ympärillä. Huomio kiinnittyy liian lähelle, vaikka oikeastaan helpottaisi katsoa vähän kauemmas. Nähdä risti, nähdä lähimmäinen.

Sitten tulee pyyntö voiman saamisesta. Voiman kulkea Jeesuksen askelissa. Sitä nakertaa usein viitsimisen puute, mutta myös pelko. Suoranainen pelkojen armeija. Mitä minusta ajatellaan? Kuka pitää pätevänä, fiksunä tolkun ihmisenä, jos kovin lähelle nasaretilaisen askelia pyrin? Jos yrittää edes kompuroida Jeesuksen askelissa, ei ole aina suosittujen joukossa. On milloin liian vanhanaikainen, milloin liian salliva. Tai vähintään vähän outo.

Seuraavaksi veisaaja tunnustautuu sokeaksi, kärsimättömäksi, vastaan rimpuilevaksi ja pisteenä iin päälle jäätyvän sydämen haltijaksi. On niin kovin vaikeaa nähdä tietä. Vaikeaa malttaa odottaa ja luottaa, että se tie jo on. Sitä luulee, että tietää paremmin, rimpuilee sitä vastaan, mitä elämä on antanut. Haluaisi vaihtaa ristinsä, vaikka lopulta valitsisi kuitenkin sen omansa, jos kaikista maailman risteistä pääsisi poimimaan. Niinhän yksi vanha tarina kertoo.

Viidennessä säkeistössä veisaaja on päätenyt sielun sotaan, ahdistukseen ja väsymykseen, jossa on suostuttava lepoon. Miksi kummassa lepoonkin on vaikea suostua? Eikö sen luulisi olevan lahja ja kaiken paremman lähde? Niin vain tärkeämmäksi nousee se, että suoriutuu hienosti, näyttää kelpo tapaukselta ja pitää omat sotansa omana tietonaan.

Ajattelen, että virsi sanoittaa syntiä. Sellaista syntiä, joka on kuin raskas taakka tai helmoissa roikkuvat kivipainot. Sellaista, johon ei auta moralisointi vaan rakkaus. Ei tuomion sanat vaan rakkaus. Ei paremmuusjärjestykset vaan rakkaus. Ei hylkääminen vaan rakkaus. Niin kuin yksi jumalanpalveluksen synninpäästön muoto kuuluu:

*Näin sanoo Herra: »Älä pelkää. Minä olen lunastanut sinut.
Minä olen sinut nimeltä kutsunut, sinä olet minun.
Vaikka vuoret järkkyisivät ja kukkulat horjuisivat,
minun rakkauteni sinuun ei järky eikä minun rauhanliittoni horju.»*

Outi Uusimäki

SV 15

Rakkauden kaipuu

Rakkaus on lahja, joka vastaanotetaan kaipaamalla. Vanhat iskelmät kertovat suomalaisesta kaipuusta. Aavan meren tuolla puolen -tango on yksi monesta kaipuun sanoituksista. Tämä seurapuhe on rakkauden analyysi. (seurapuheen pitäjä voi laulaa tai laulattaa seuraväkeä)

*”Aavan meren tuolla puolen, jossakin on maa
Missä onnen kaukorantaan laine liplattaa
Missä kukat kauneimmat luo aina loistettaan
siellä huolet huomisen voi jäädä unholaan.”*

Nimimerkillä Stella kirjoitti eräs kreivitär vuonna 1867 autonomisen Suomen suuriruhtinaskunnassa kirjan rakkaudesta romaanin muodossa. 2000-luvun alussa kirja löydettiin ja suomennettiin. Lukijaa ihmetyttää, miten 150 vuotta sitten nainen on voinut ajatella ja kirjoittaa näin.

”Kun tuntee värinää sisällään katsoessaan taiteen mestariteosta, onko se rakkautta? Kun luottamuksellisesti kohottaa katseensa siihen ihmiseen, jonka tuntee olevan yläpuolellaan, onko se rakkautta? Mielenkiinto, jota tuntee ymmärtääkseen toisen ajatuksen, onni, on löytänyt toteutuneena ihanteen, josta itse on uneksinut, jos kaikki tämä on rakkautta? – silloin minä rakastan.”

Rohkeaa puhetta naiselta tuohon aikaan, jolloin perheet päättivät keskenään lasten naimakaupoista. Aikana, jolloin naisille sallittiin vain yksi tunne, katse luotuna alaspäin viattomuuden merkinä. Se tunne oli ujous.

Rakkaus on sukupolvia yhdistävä kokemus. Joku pitää sitä hempeämielisyytenä, toinen intohimona, kolmas yleismaailmallisena ihmisen ominaisuutena. Rakkaus on tunne, joka syntyy aivoissa, tuntuu kehossa ja sitä voidaan osoittaa toiselle teoissa sekä puheissa. Vanha tapa on jakaa rakkaus lähimmäisenrakkauteen – *agape* - ja romanttiseen rakkauteen – *eros*.

Ketä rakastetaan: vanhempia, ystäviä, lemmikkieläintä, kavereita, sukulaisia, kumppania. Ihminen voi rakastaa useita ihmisiä tai asioita yhtä aikaa. Musiikkia, taidetta, kirjallisuutta, tähtitaivasta, luontoa, merta, metsää, televisiosarjoja. Eräs ”turhisjulkkis” kertoi rakastavansa Eiffel-tornia. Joskus taas huomaa rakastavansa toista, vaikka ei haluaisikaan. Rakkauden tunnetta ei saa käskemällä loppumaan tai

alkamaan. Pystyykö ihminen valitsemaan rakkauden kohdetta? *[seurapuhuja voi laulaa tai laulattaa seuraväkeä:]*

*”Oi jospa kerran sinne satumaahan käydä vois
niin sieltä koskaan lähtisi en linnun lailla pois
Vaan siivetönnä en voi lentää, vanki olen maan
Vain aatoksen mi kauas entää sinne käydä saan.”*

Meidän käsityksemme rakkaudesta on kuitenkin liian suppea ja perustuu vain omaan kokemukseen siitä tai sen puutteesta. Rakkauden kaipuu alkaa syntyvän vauvan ensimmäisessä hengenvedossa. Ihana paineeton olotila muuttuu äidin kehon ulkopuolella elämän mittaiseksi turvan ja sylin etsinnäksi.

Asiantuntijan mielestä Sitä Oikeaa, joka äkisti tekee elämästä täydellistä ja ongelmatonta, ei ole olemassa. Rakkaus ei ole pelkästään ihana euforinen tunne. Rakkaus ei löydy toisesta ihmisestä. Rakkaus ja parisuhde eivät ole sama asia. Rakkaus ei ole päätepiste tai määränpää.

Sitä vastoin rakkaus on itsen ja toisen kohtaamista. Rakkaus on liike, joka laittaa liikkeelle jotain kahden ihmisen välillä sekä suhteessa itseen. Siksi rakkaus kasvattaa ja muuttaa. Rakkaus on myös epämurkavaa, sillä se avaa haavoja. Rakkaus on läsnä kaiken aikaa, silloinkin, kun luulet pudonneesi sen ulkopuolelle. Rakkaus on rohkeutta, sillä rakastaakseen täytyy kohdata pelkoa. Sekä omaansa että toisen. Todellinen rakkaus on intohimon tuolla puolen. *[seurapuhuja voi laulaa tai laulattaa seuraväkeä:]*

*”Lennä laulu sinne missä siintää satumaa,
Sinne missä oma armain mua odottaa.
Lennä laulu sinne lailla linnun liitävän.
Kerro että aatoksissain on vain yksin hän.”*

Maailmassa on vain yhdenlaista rakkautta. Rakkaus on jumalallista. Rakastaminen on ihmisen jumalallinen ominaisuus. Jumala on rakkaus. Me ihmiset rakastamme lainarakkaudella. Mitä enemmän sitä tuhlaamme, sitä enemmän saamme tilalle. Jumalallinen rakkaus ympäröi koko luomakuntaa. Kaikki me olemme äärettömän tärkeitä jumalallisen rakkauden kohteita. Rakkaus luo meistä juuri sellaisia kuin meidät on tarkoitettu.

Palataan vielä lopuksi kreivittären ajatuksiin. ”Voiko korkeampi olento, joka on luonut ihmisen heikkouksineen ja epätäydellisyyksineen, ja joka on heittänyt hänet tähän suureen kiusauksia täynnä olevaan maailmaan langettaa tuomion sydämelle, joka on rakastanut liian paljon? ... älkää koskeko todelliseen rakkauteen, se on pyhää, se on suurta! Kaksi sydäntä, jotka tällä taikavoimalla elävät rakkaudessa toisiinsa, sydän, joka on suuressa ihmiskunnassa viimein löytänyt ystävän, kaltaisensa, sen, jonka puolesta se haluaa elää ja kuolla – oi, älkää koskeko sellaiseen rakkauteen panettelulla tai tuomiolla. Ne, jotka eivät halua uskoa puhtaaseen rakkauteen, eivät tiedä mitä tämä sana tarkoittaa.”

”Tietää olevansa kaikki sille, joka on itselleen kaikki, tietää että katseiden kohdatessa ovat ajatukset yhdistyneet, tietää että toisen kyyneleet, surut, ilot ja autuaallisuus löytävät kaiun toisen sydämessä... eikö tämä ole suloista, kaunista, ihanaa? Ihmettelen, etteivät ihmiset koskaan ole keksineet mitään muuta sanaa kuin rakkaus erottaakseen tavallisen maallisen rakkauden ylevästä rakkaudesta, joka tosin on harvinainen, mutta joka kuitenkin on olemassa.”

Jumala on kaiken rakkauden lähde ja hänen syliinsä me kaikki kaipaamme.

Arja Majuri

SV 81

Kohti yksinkertaisempaa arkea

Luen Helsingin Sanomista viime sunnuntain lakia ja evankeliumia: ilmasto liikkuu pois ihmisille sopivista olosuhteista ja tieteilijät tutkivat yhteiskunnan romahtamisen todennäköisyyttä. Toisaalta fossiilisten polttoaineiden käytön nopea alasajo voisi auttaa lämpötilan laskussa pikaisestikin.

*Joka seuraa Jeestustansa sinne, minne johtaa hän,
joka hänen askelissaan löytää kutsun tärkeimmän,
häntä kiehtoo arjessansa yksinkertaisuuden tie,
häntä, Jeesus, rakastamaan, palvelemaan muita vie.*

Näin veisataan Siionin virressä 95. Mikä ikaikainen viisaus ajatuksessa piileekään. Tie onneen on edessämme, mutta sinne on vaikea tämän ajan houkutusten keskeltä löytää. Yksinkertaisempi elämä, voisiko se tuoda helpotuksen sekä luomakunnalle että meille itsellemme?

Muiden palveleminen, se puolestaan on tieteellisten tutkimustenkin mukaan tie onnelliseen ja merkitykselliseen elämään. Harvardin yliopiston tutkimushankkeessa todettiin, että onnellisia ihmisiä yhdistää hoiva ja omistautuminen läheisille ihmissuhteille.

Voisivatko ekologisesti kestävämmät valinnat siis olla merkityksellisyyden, osallisuuden ja elämän mielekkyyden lähde – niukkuuden ja luopumisen sijaan jotakin aiempaa *enemmän*?

Kristinusko on alustaan asti tarjonnut maailman muuttamiseksi perinteisten reittien, eli poliittisen uudistustyön ja aseellisen kapinan, rinnalle kolmannen mahdollisen tien – kristillisestä askeesista ammentavan sisäisen muutoksen. Patrik Hagman kutsuu elämäntapaa *Kristilliseksi vastarinnaksi* samannimisessä kirjassaan.

Kristillisen vastarinnan harjoittaja ”jättää maailman” eli luopuu vapaaehtoisesti liiasta kuluttamisesta, viihteestä, kunnianhimosta, tehokkuudesta, statuksesta ja individualismista. Tällaisessa maailmankatsomuksessa vieraanvaraisuus on hyve ja päivittäinen kiireetön lounas ystävien kanssa on vastarintaa. Oravanpyörästä ja kiireestä kieltäytyminen on radikaalia. Kärsivällisyys, nöyryys ja rukous muuttavat itseä ja sen myötä myös maailmaa.

Luopumisen myötä muovautuva elämä ei suinkaan ole aikaisempaa huonompi. Halujen pyörästä pois heittäytyminen vahvistaa henkistä omavaraisuutta. Kulutusaika muuttuu taas vapaa-ajaksi, ja se voidaan viettää haluamisen rautahäkin ulkopuolella. Kun onnistuu hiljentämään hälyn ympärillään, pystyy jälleen nauttimaan pienistä ihmeistä.

Minkälaisia nuo pienet ihmeet sitten voisivat olla?

Japanilainen *kintsugi* edustaa epätäydellisyyden kauneutta – siinä rikkoutunut astia korjataan kultalakalla. Paitsi että särö jää näkyviin, se saa kultaisen korostuksen, joka juhlistaa elämän haurautta ja rajallisuutta. Designmuseon Huolla ja korjaa -näyttely osoittaa, että parsittu vaate ei enää kerro köyhyydestä, vaan se on taidetta, missä pysähtymällä ja aikaa ja vaivaa uhraamalla vanhasta ja rikkinäisestä ollaan saatu aikaan jälleen käyttökelpoista, ja omaleimaisuudessaan jopa entistä upeampaa.

Kun enemmän merkityksiä ammennetaan vähemmästä, tärkeäksi nousee todellisuuden tulkitsemisen taito. Keskiaikaisen Japanin kulttuurista voisi lainata myös *yllellisen köyhyyden* ja *askeettisen loiston* käsitteet, joita voivat edustaa vaikkapa syksyisessä tihkusateessa varisevat lehdet. Ympärillämme on kauneutta, joka täytyy osata nähdä.

Vaaroja on matka täynnä yli vuorten, virtojen.

Tietä emme itse näytä, Herra kyllä tekee sen.

Älkää mistään huolehtiko, hän tuo kaiken mukanaan.

Pois jo kaikki turha pelko, nukkukaa te vaunuun vaan.

Jumala pitää huolen, niin meistä kuin taivaan linnuista, jos tyydymme siihen mikä on elämän kannalta välttämätöntä. Sen sijaan nykyiseen vaunuun ja elämäntapaan meidän on pakko herätä, tässä vaunussa ei ole hyvä enää nukkua.

Katsoessaan kaikkea luomaansa Jumala totesi, että se oli sangen hyvää. Kaiken sen hyvän ja kauniin Jumala luovutti meidän käyttöömme. Armon suurin taideteos, tuo Jumalan itsensä meille varustama palatsi, huutaa nyt osakseen entisöintitoimia. Henkisessä suunnanmuutoksessa voimme turvata menneiden sukupolvien viisauteen.

Anu Rask

SV 95

Jumalan haava

Johdannoksi

Ida Rauman kirja ”Hävitys” (Siltala, 2022) voitti kaunokirjallisuuden Finlandia-palkinnon vuonna 2022. Kirjassa yhtenä kantavana juonteena on tarina koulukiusaamisesta. Keskiössä on yksilön tuska, kun hän joutuu yhteisön aggression kantajaksi.

Rauman teksti on huikeaa, taitavaa ja rajua. Koulukiusatun kokemus syvenee kohti yhä pimeämpää näkymää. Kirjaa lukiessani pohdin, onko tarinassa kysymys omakohtaisesti koetusta asiasta (autofiktio) vai puhtaasti taitavasta eläytymisestä. Tämä ei ole kuitenkaan kirjan luennan ja ymmärtämisen kannalta olennainen kysymys, sillä kirja itsessään on verbaalinen ja monikerroksinen taideteos.

Haava avaimena

Olin löytävinäni koko kirjaa kannattelevan arkkitehtuurin ja avaimen yhdestä lauseesta. Siinä Rauma toteaa, että ”haava on ikkuna ruumiiseen... ja muuhunkin, kokonaiseen ihmisyyhteisöön, elämäntapaan ja aikaan.”

Minua tuo ajatus ”haavasta ikkunana ruumiiseen” puhutteli monella tavalla. Jo kielikuva on vahva: ruumis näyttää eheältä ja terveeltä. Sitä voidaan treenata ja kehittää ja se kestää mitä vain. Sen ympärille voi rakentua kulttuuri, jossa vahvuus, terveys, voima ja kauneus muodostuvat ihmisen normaaliuden määritelmiksi. Ihminen voi hetkellisesti yrittää torjua mielestään ja elämästään ”haavat”. Ihminen voi yrittää sulkea ulos heikkoutta, sairautta, psyyken kipuja ja vanhenemisen vaivoja. Nämä kaikki haavat ovat kuitenkin ”ikkuna ruumiiseen” – ikkuna kokonaiseen ihmisyyteen.

Kun siis ihmisen kuvaa piirretään, kuva ei ole todellinen, ellei sitä ole hahmoteltu myös haavan avaamista näkökulmista. Kokonaiseen ihmiseen ja ihmisyyteen kuuluu haavat. Niitä ei saa kieltää, eikä niitä voi väistää. Ihmisyyks avautuu haavojen kautta.

Myös yhteisöjen ja yhteiskuntien asenteet ja arvomaailmat voidaan arvioida sitä vasten, myönnetäänkö niiden piirissä haavan olevan ikkunan ruumiiseen – vai yritetäänkö haava kätkeä, kieltää tai peittää pois.

Ihmisten yhteistä tietoisuutta hallitsevat median luomat kuvat. Ne ovat omiaan rakentamaan kulttuuria, jossa vahvimmat menestyvät, jossa elämä on kilpailua ja jossa jokaisen on näytettävä itsestään vain eheää kuvaa ja ulkokuorta.

Myös uskonnollisten yhteisöjen elämä voi heijastaa tuota samaa ajatusta: yksilön ja yhteisön haavat, vaikeat kysymykset, heikkoudet ja epäilyt piilotetaan eheän ulkokuoren taakse.

Kristus on Jumalan haava

Hävitys-kirjan lopussa (ja nyt tulee juonen paljastus) kerrotaan tarina pillipiiparista, joka sovitusta maksusta houkutteli kaupunkia vaivaavat rotat jokeen hukkumaan. Pillipiiparille ei kuitenkaan maksettu luvattua palkkiota. Kostoksi hän lumosi kitsaiden vanhempien lapset ja johdatti nämä vuoren sisään. Kaupungin lapsista vain kolme pelastui – rampa, kuuro ja sokea – koska nämä eivät pysyneet muiden lasten matkassa.

Kristus on Jumalan haava. Suuri, salattu, kaikkivaltias ja ihmiselle saavuttamaton Jumala avaa haavansa kautta ikkunan maailmaan, jonka ydin on rakkaus ja myötätunto kaikkea elämää kohtaan. Filippiiläiskirjeessä (2:6–8) sanotaan Kristuksesta, että ”hänellä oli Jumalan muoto, mutta hän ei pitänyt kiinni oikeudestaan olla Jumalan vertainen vaan luopui omastaan. Hän otti orjan muodon ja tuli ihmisten kaltaiseksi. Hän eli ihmisenä ihmisten joukossa, hän alensi itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti.”

Jumalan todellisuus avautuu syvemmin katsomalla Häntä heikkona, haavoitettuna ja itsensä antaneena. Mitä se merkitsee sinulle tai minulle tänään? Mitä se merkitsee meidän yhteisöissämme ja yhteiskunnassamme?

Jukka Hautala

SV 48

Ison Veljen askelissa

Seuroihin kokoonnutaan ystävien keskuuteen kyselemään toisiltamme kuulumisia. On hupaisaa kohdata ystäviä, jotka kilvoittelevat samalla tiellä, tuttuja, joiden huolet ovat samankaltaiset kuin minunkin. Sanotaan, että vaihdamme parhaat terveiset. Ei ne aina niin hienoja ole, eikä edes toiseksi parhaita. Kuulemme, kuinka sairaudet täyttävät arjen ja reseptien kanssa on ihmeissään. Sodan vaikutus ja pelko saavat meidät ajattelemaan sellaisiakin kysymyksiä, jotka nousevat eteemme kuin muuri estämään elämää toteutumasta kohdallamme sellaisena kuin toivoisimme. Ongelmista tänä epävarmuuden aikana tuntuu oma vointi melkein pienimmältä, kun kysyn Kristukselta suoraan: Herra, mitä minulle oikeasti kuuluu, mitä on tapahtumassa? Jaksanko uskoa, onko tällaiselle toivoa ja mitä mahdottomalle voi enää sanoa.

Täällä Kainuussa on eletty loppukesän ja syksyn aikana kuin uutta herätystä. Kuhmon ystävien toteuttama näytelmä ”Viimeiset kiusaukset” on ollut paluuta perimmäisiin kysymyksiin. Paavon esimerkki on tullut uudelleen meitä voimakkaasti puhuttelemaan. Kuhmossa, verrattuna muihin Kainuun seurakuntiin, on nyt elävää ja etsivää hapuilua oman hengellisen tilan vuoksi. Kysymme siis tänään: Herra, missä olet? Kuuletko minua? Riittääkö Sinun aikasi ja armosi minullekin. Tämä on kysymys, jota siioninvirsiseuroissakin toistuvasti esitämme, mutta nyt se kysymys on saanut uuden ulottuvuuden. Voiko tällainen parannukseen pystymätön, moneen kertaan kutsuttu ja ilosanoman usein hyljännyt ihminen saada armon?

Sivullinen saattaa ajatella minusta armon kerjääjästä vaikka mitä. Voihan se olla itse perkelekin, joka koettaa vielä ratkaista tuollaiset hapuilut toimeksi. Mitähän Vapahtaja tuollaisessakin syntisessä näkee. Toinenkin yhtä varteen otettava arvio tulee toisesta suunnasta, kuitenkin samalla tiellä kulkijoiden suusta: Ei nyt sentään. Sinustako Kristuksen seuraaja?

Ystäväni, jos näin ajattelet ja mietit oikeasti perimmäisiä kysymyksiä, niin olet oikeilla jäljillä. Kristus kulkee kanssasi. Nämä epäilyt itsessäsi osoittavat, että olet Hänen tiellään, hän on kutsujasi, Hän on vaivojesi auttaja, Hänen sanansa elää, vaikka olisit kuin kuollut. Varo vain, ettet yritä mitään itse. Täällä Sotkamossa vielä ennen sotia vaikuttanut Kusti Huovinen kiteytti kirjassaan saman asian: ”Älä itsessäsi yhtään mitään yritä, sinulle olisi parempi perille pääsemisen kannalta, että olisit alaston, raadollinen, särjetty, mahdoton, sairas, aivan kuolleena, joka ei ikään mitään olisi.”

Älä huoli, äläkä hätäile turhaan, näin Jumala syntisiä kutsuu tänäänkin. On tähän hyvä jäädä. Kuin en mitään olisi? En esteeksi ainakaan Jumalan suunnitelmien toteutumiselle elämässäni.

On aika taas, jolloin lehdet riipiytyvät puista. On aika lähteä Kristuksen viitoittamaa tietä. Hänpä tietää milloin lujaa tai hiljaa kuljetaan. Paavon ohje meille oli: Muistakaa, ei askeltakaan Kristuksen edellä.

Yrjö Sorvari

SV 14